

Nr 87

Av herr **Magnusson** i Borås m. fl. om *höjning av ortsavdragen vid beskattningen.*

(Lika lydande med motion nr 72 i Första kammaren)

Den nuvarande ortsavdragsnivån — med lika stora avdrag vid den kommunala som vid den statliga taxeringen — fastställdes vid 1957 års riksdag. Konsumentprisindex var detta år 145. Nu uppgår det till 160. Fördyringen sedan 1957 uppgår alltså till ca 10 %.

Den inträffade penningvärdeförsämringen innebär, att ortsavdragen förlorat en del av sitt realvärde. Förhållandet kan uttryckas sålunda att inkomstbelopp som enligt 1957 års beslut skulle vara skattefria nu genom inflationen återförts till beskattning. Dessa belopp uppgår till inemot 200 kr. för ensamstående och 400 kr. för familjeförsörjare.

En automatisk skatteskärpning har alltså ägt rum. Och eftersom ortsavdraget representerar en förhållandevis större andel av årsinkomsten ju lägre denna är har denna skatteskärpning drabbat de lägre inkomsterna förhållandevis hårdast. För kommunalskattens del gäller att skatteskärpningen även i kronor räknat varit större ju lägre inkomsten varit medan den högre inkomstagaren kunnat få skattelättnad. Detta framgår av det följande.

För att ortsavdragen nu skall återställas till sitt realvärde 1957 kräves en höjning med ca 10 %, dvs. med ca 200 kr. för ensamstående och ca 400 kr. för gifta. Uppenbarligen leder en höjning av de kommunala ortsavdragen med nämnda belopp till en minskning av det kommunala skatteunderlaget. Vid oförändrat utdebiteringsbehov måste detta i sin tur leda till en höjning av den kommunala utdebiteringen. Härigenom uppkommer en omfördelning av skattebelastningen i kommunen. I inkomstlägen där ortsavdragen är relativt betydande i förhållande till inkomstens storlek överväger ortsavdragshöjningens skattesänkande effekt den effekt som uppkommer genom utdebiteringshöjningen. I högre inkomstlägen blir förhållandet det motsatta. Nettoresultatet blir skattesänkningar för lägre inkomstagare och skattehöjningar för de högre.

Genom ortsavdragshöjningen har man ju emellertid blott återställt skattefördelningen i kommunen till den som skulle ha förelegat om penningvärdet varit oförändrat. Där ortsavdragshöjningen leder till lägre skatt har detta föregåtts av en av inflationen föranledd skärpning och omvänt.

Hur stora de förändringar i kommunalskatten är som föranletts av inflationen belyses i nedanstående sammanställning. Denna avser gift person i ortsgrupp III. Det antages att utdebiteringen vid nuvarande ortsavdrag är 15 kr. per skatte-krona men vid ett med 200 resp. 400 kr. höjt avdrag måste sättas till 15.50.

<i>Årsinkomst</i>	<i>Skattechöjning, kr.</i>	<i>Årsinkomst</i>	<i>Skattelättnad, kr.</i>
6 000	54	20 000	15
8 000	46	25 000	40
10 000	34	30 000	65
15 000	11		

Vi finner det högst angeläget att den här belysta, orättmätiga automatiska skatteskärpningen för lägre inkomster elimineras genom en höjning av ortsavdragen — de kommunala såväl som de statliga — med ca 10 %.

Mot en höjning av de kommunala ortsavdragen göres stundom erinringar av den anledning att en utdebiteringshöjning blir oundviklig. Det anses att man härigenom försämrat kommunens ekonomiska förhållanden. Ett sådant resonemang är emellertid icke hållbart. Det vidtages ingen åtgärd för att öka kommunens utgifter och ej heller för att minska dess inkomster vid sidan av kommunalskatterna. Det belopp som skall repartiseras bland kommunens skattebetalare rönar med andra ord i och för sig inget inflytande av ortsavdragsförändringen. Såsom ovan belysts blir det enda resultatet en omfördelning av skattebelastningen. I det fall ortsavdragshöjningen endast innebär ett återställande av den reella avdragsnivån vid den tid då avdragen fastställdes, innebär — såsom också belysts — åtgärden dessutom blott ett återställande av den skattefördelning som vid riksdagens ställningstagande bedömts såsom riktig.

Av detta följer att en ortsavdragshöjning i och för sig icke motiverar krav på bidrag från statens sida för att neutralisera eller modifiera utdebiteringshöjningen. Med hänsyn till att den avdragshöjning vi förordat är relativt blygsam och därför inte kan ge upphov till någon synnerligen stor utdebiteringshöjning, anser vi inte heller andra skäl tala för sådan kompensation till kommunerna.

Den under senare år förda diskussionen kring dyrortsgrupperingen vid beskattningen ger vid handen, att skälen för ett bibehållande av denna gradering väsentligt försvagats. Med hänsyn härtill finner vi oss böra föreslå, att ortsavdragshöjningen sättes till samma belopp oavsett dyrort, nämligen till 200 kr. för ensamstående och 400 kr. för gifta.

Vi åberopar det anförda och hemställer,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av skatteförfattningarna att de statliga och kommunala ortsavdragen höjes med 200 kr. för ensamstående och med 400 kr. för gifta och därmed jämställda, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderliga författningsändringar.

Stockholm den 20 januari 1961

Tage Magnusson
i Borås

Stina Wallerius-Gunne

James I. A. Dickson

Sten Källenius